

Marko Nurmikolu ja Tuulia Innala
Karkkilan kaupunki
Ympäristölautakunta

Lausuntopyyntö:

Karkkilan kaupunki on pyytänyt Kuntaliitolta lausuntoa koskien Karkkilan jätehuoltomääräysten 9 §:ää:

Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä vastaanotto- paikka kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvan jätteen keräystä varten. Vastaanottoaika voidaan järjestää yhdessä yhden tai useamman kiinteistön kanssa.

Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan.

Jätelain 35.4 §:n mukaan kunta voi päättää, että sekalaisen yhdyskuntajätteen kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveysyistä pidettävä tarpeellisenä.

Jätelain 38 §:n mukaan kunnan on ennen 35.4 §:n mukaisen päätöksen tekemistä tai muuttamista varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain 41 §:ssä. Kunnan on tiedotettava edellä tarkoitettua päätöksestään yleisesti kuntalaisille ja julkaistava päätös tietoverkossa.

Uudenmaan jätelautakunnan nykyisten jätehuoltomääräysten 9 §:n mukaan asuinkiinteistön omistaja voi itse liittyä alueellisen vastaanottoaikaan (sekä-jätepistepalvelun) käyttäjäksi, jos 9 §:ssä esitetyt kriteerit täyttyvät: Kiinteistölle ei ole tietä tai tieyhteys on huono, kiinteistön jäteastia ei voida sijoittaa siten, että astian siirtomatka on alle 50 m tai peruutusmatka alle 100 m



tai muu logistinen syy, jos sekajätepisteen käyttö soveltuu kiinteistölle kiinteistökohtaista keräystä paremmin.

Vastaavasti kiinteistö voidaan liittää aluekeräyspisteen käyttäjäksi, jos kiinteistön sekajäteastia ei löydy, sekajäteastia on toistuvasti tyhjä, tai sekajätteen tyhjennyksiä ei jostain muusta, kiinteistön haltijasta johtuvasta syistä voida toteuttaa, kiinteistön jäteastian tyhjennykset lopetetaan ja kiinteistö liitetään sekajätepistepalveluun.

Johtopäätökset

Jätelaki lähtee siitä, että jos kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei jollain alueella voida järjestää, tulee jätehuoltoviranomaisen tehdä siitä päätös. Alueen kiinteistöt voidaan päätöksellä osoittaa aluekeräyspisteen käyttäjiksi, jos jätelain 35.4 §:ssä mainitut edellytykset täyttyvät. Päätöksen valmistelussa ja tiedottamisessa tulee noudattaa jätelain 38 §:ssä mainittuja menettelysääntöjä.

Laki ei ota kantaa siihen, voisiko jätehuoltomääräysten hyväksyminen olla tällainen jätelain 38 §:n mainitsema menettely. Jätehuoltomääräyksiä koskeva 91 § ei erikseen tunnista mahdollisuutta siirtää kiinteistöjä kiinteistöisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle aluekeräyspisteen käyttäjäksi.

Jätelaki on tämän sääntelyn osalta varsin jäykkä, eikä sitä säädettäessä ole tunnistettu yksinkertaisempaa mahdollisuutta siirtää yksittäisiä kiinteistöjä aluekeräyspisteiden käyttäjiksi. Tarvetta olisi sekä vapaaehtoiselle siirrolle että siirtämiselle määräämällä, kuten Karkkilan jätehuoltomääräysten 9 §:ssä on menetelty. Erilaisia vastaavia epävirallisia menettelyjä on käytössä eri puolella Suomea jätehuoltoviranomaisissa.

Jotta kiinteistöjen siirtäminen kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta aluekeräyspisteen käyttäjäksi täyttää jätelain muotovaatimukset tulee ainakin seuraavien minimivaatimusten täytyä:

- Päätöksen tekijä on jätehuoltoviranomainen tai sen määräämä.
- Päätöksen kriteerien tulee perustua vain 35.4 §:n kriteereihin. Jokaisen kiinteistön (alueen) kohdalla tulee tarkastella, että ne täyttyvät.
- Päätöksessä tulee noudattaa jätelain 38 §:n menettelysääntöjä.

Päätökset tulisi lain sanamuodon mukaan tehdä alueellisesti, mutta alue voi olla harvaan asutulla alueella myös yksittäistä kiinteistöä koskeva. Koska kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on pääsääntö, tulisi kiinteistön omistajia kannustaa myös ensisijaisesti järjestämään jätteen vastaanottopaikka

yhdessä yhden tai useamman kiinteistön kanssa (ns. kimppa-astia). Jätelain 40 §:n mukaiseen yhteiseen jäteastiaan ei kuitenkaan nykyisin perusteella voida velvoittaa.

Kysymykseen millaisiin toimiin kunnan tulisi asiassa ryhtyä:

Asia kuuluu jätehuoltoviranomaisen vastuulle, eikä kunnalla ole toimivaltaa sen suhteen. Jätelain yleiset valvojat, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja ELY-keskus, voivat katsoa, onko asiasta tarpeen neuvotella jätehuoltoviranomaisen kanssa. Kuntaliitto lähettää tämän lausunnon tiedoksi myös alueen jätehuoltoviranomaiselle, että se voi harkita, onko tarpeen muuttaa alueen käytäntöjä.

Uudenmaan jätelautakunnan alueella ei alueellisia jätteenkuljetuksen rajoituksia ole tehty. Lähtökohtaisesti viranomainen pystyy tarjoamaan kiinteistöittäisen jätteenkuljetuspalvelun kaikille alueen asuinkiinteistöille. Asukaille on kuitenkin jätehuoltomääräyksellä annettu mahdollisuus tiettyjen ehtojen täytyessä siirtyä sekajätepisteen käyttäjäksi. Siirtyminen tapahtuu ilmoituksella jätelaitokselle. Määräys on asiakaspalvelun näkökulmasta ymmärrettävä ja sujuvoittaa jätteenkuljetuksen järjestämistä yksittäisten kiinteistöjen kohdalla. Jätelaki ei kuitenkaan tunnista tällaista menettelyä. Tulisi harkita, onko tarvetta tehdä kaikista sekajätepisteen käyttäjiksi siirtyneistä kiinteistöistä jätehuoltoviranomaisen päätös.

Yhteinen astia Kuntaliiton jätehuoltomääräysoppaassa

Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemassa Jätehuoltomääräysten laatiminen -oppaassa todetaan jätelain 40 §:n yhteisestä jäteastiasta seuraavaa: ”Yhteisen jäteastian eli yhteisastian eli kimppa-astian perustaminen ja käyttö voidaan jätehuoltomääräyksissä mahdollistaa lähekkäin sijaitseville kiinteistöille. Läheisyyden määrittelee käytäntö, mutta kiinteistöjen välimatkojen pitäisi olla lyhyet tai kulkureittien olla yhteneviä. Yhteisastian käytölle asetetut vaatimukset tulee perustua paikallisiin olosuhteisiin. Esimerkiksi kaava-alueella yhteisastiaan kuuluvien kiinteistöjen etäisyys jäteastiasta voi olla erilainen kuin haja-asutusalueella. Jätehuoltomääräyksiin määritellyt enimmäisetäisyydet yhteisjäteastialle tulisi perustella ja niitä olisi voitava soveltaa lähtökohtaisesti kaikkiin yhteisastioihin alueella. Yhteisastian perustamisen vakituiseen asunnon ja vapaa-ajanasunnon välillä pitäisi perustua kiinteistöjen lähekkäisyyteen, kuten muissakin tapauksissa.”

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu
Johtava juristi

Tuulia Innala
Erityisasiantuntija